

ΑΙ ΚΑΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ

[Ἡθογραφικὸν σκαλάθρομα]

ΕΝ ἤξεύρω διὰ ποίας ἀφορμᾶς ἡ γραμματικὴ τὰς κατατάσσει εἰς τὸ θηλυκὸν γένος. Ἴσως ἔχει τοὺς λόγους τῆς· δὲν ἐπιμένω. Φοβοῦμαι ὅμως μὴ κατ' ἀναλογίαν ἀνήκουν καὶ εἰς τὸ ὠραῖον φύλον ἐξίσου ὅσον καὶ εἰς τὸ ἄσχημον.

Τὰς εἶδατε ἐν τούτοις ὅταν συνέρχωνται εἰς διαβούλια; Ἐτυχέ ποτε νὰ παραστήτε αὐτήκοος μάρτυς ὅταν συναντῶνται δύο, τρεῖς, πέντε, ὅσαιδήποτε, εἰς τὸν περίπατον, εἰς τὰς πλατείας, εἰς τὰ θέατρα, εἰς τοὺς χορούς, εἰς τὰς συναναστροφάς, εἰς τὴν ἐξώθυραν, ὅπουδήποτε, καὶ τροχίζωνται διὰ νὰ ἐπαναλάβουν τὸν ἀτελεύτητον ἐξάψαλμον κατὰ γνωστῶν καὶ ἀγνωστῶν; Ἄ! εἶνε ἄξιοπερίεργον θέαμα, σὰς βεβαιῶ!

Ἄφινουν τὴν ἡσυχίαν τοῦ οἴκου των, τὸ φαγητὸν των νὰ καίεται εἰς τὸ μαγειρεῖον, τὴν ὑπηρετρίαν ρεμβάζουσαν μὲ τὸν

ἑξαδελφόν της καὶ τὴν μικρὰν των κόρην μὲ τὸν Ζολᾶ, ἐνῶ ἡ μεγαλητέρα κατατρώγει ἴσως ἀπὸ τοῦ παραθύρου τοὺς νεαροὺς διαβάτας· τοὺς μικροσκοπικοὺς των διαβόλους ἀναστατώνοντας τὴν συνοικίαν· τὸν σύζυγόν των μὲ ρευματισμοὺς ἢ κεφαλόπονον ἐπὶ τῆς κλίνης· τοὺς δανειστάς των— τὸν μπακάλην αἰφνης, τὸν ψωμᾶν, τὸν μανάβην τρέχοντας ἐπὶ τὰ ἴχνη των καὶ τοὺς δικαστικοὺς κλητῆρας πολιορκοῦντας τὴν θύραν τῆς οἰκίας των, καὶ τρέχουν ἐν σπουδῇ εἰς αὐτοσχεδίους συνεδριάσεις, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ στρώσουν κάτω τὰ κατάστιχα τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ νὰ διουχίσουν τὰ πάντα, καὶ ἰδίως πᾶν ὅ,τι ταῖς εἶνε ξένον, ἄγνωστον καὶ ἀδιάφορον ἐντελῶς.

Συμβαίνει νὰ μὴ τὰς γνωρίζετε προσωπικῶς, οὔτε ἐξ ὀνόματος κἄν. Δὲν σημαίνει. Αὐταὶ ὅμως σᾶς γνωρίζουν παραδόξως πολὺ καλά, καλλίτερον ἀφ' ὅ,τι γνωρίζετε σεῖς οἱ ἴδιοι τὸν ἑαυτόν σας καὶ τὰ τοῦ οἴκου σας· πότε καὶ τί τρώγετε, πῶς κοιμᾶσθε, τί εἰσόδημα ἔχετε, ἂν ἀγοράζετε τὸ βούτυρον μὲ τὴν ὀκᾶν ἢ σᾶς τὸ στέλλῃ ὁ κουμπάρος· ποίας ἀλληλοδιαδόχως πρόκειται νὰ νυμφευθῆτε· ἀντὶ πόσης προικὸς διανοεῖσθε νὰ τεθῆτε ὑπὸ τὸν ζυγόν· εἰς ποίαν θερμοκρασίαν ἀνῆλθον ἢ κατῆλθον αἱ συζυγικαὶ σας σχέσεις· ἂν σκοπεύετε νὰ διαζευχθῆτε τὴν γυναῖκα σας· πόθεν χρονολογεῖται ἡ ἐγκυμοσύνη της καὶ ἂν ἐν τῷ μεταξὺ σεῖς ἔτυχε νὰ ταξειδεύσετε εἰς τὴν ἀλλοδαπήν· ἂν εἴσθε ζηλότυπος ἢ φιλοσοφῆτε· ἂν σᾶς ὁμοιάζουν τὰ τέκνα σας καὶ ποῖα πρὸ πάντων δὲν πρέπει νὰ σᾶς ὁμοιάζουν· ἂν ἔχετε ἑξαδέλφους καὶ διατί νὰ τὰς ἔχετε, ἀφοῦ μάλιστα εἶνε ὠραῖαι καὶ ζωηραὶ πολὺ· πότε ἐκδύεσθε, πότε κατακλίνεσθε. πότε . . . Καὶ ἐν γένει ὅλα, ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἐννοοῦν, τὰ μαντεύουν, τὰ μυρίζονται, τὰ ἐξιχνιάζουν καὶ — ἐν ἀνάγκῃ — τὰ ἐφευρίσκουν!

Δὲν ὑπάρχει γείτων, διαβάτης, οἰκειὸς, γνωστός, ἄγνωστος-ἀδιάφορον-ἐν ὀνόματι τέλος πάντων οἰονδήποτε, ἀρκεῖ νὰ εὑρεθῇ πρόχειρον εἰς τὰ κατάστιχά των, διὰ τὸ ὅποῖον δὲν ἔχουν κἄτι νὰ ψιθυρίσουν· καὶ ἂν δὲν ἔχουν, πρέπει νὰ εὑρουν· καὶ ἂν δὲν εὑρουν πρέπει ἐξάπαντος νὰ . . . σκάσουν!!

Πρόκειται λ. γ. περὶ στενοῦ σας γνωρίμου τοῦ ὁποίου συνέπεσε νὰ γνωρίζετε λεπτομερῶς ὅλον τὸν ἰδιωτικὸν βίον, μὲ τὸν ὅποῖον συνεζήσατε, συνειργάσθητε, ἀντηλλάξατε τὰς ιδέας σας, τὰ μυστικά σας, τὰς ψυχὰς σας. Τί ὠφελεῖ; Ἄγνωεῖτε τὰ σπουδαιότερα περὶ αὐτοῦ. Αὐταὶ τούλάχιστον, δὲν ἤξεύρω πῶς, εἶνε εἰς θέσιν νὰ γνωρίζουν, βρὲ φίλε μου, μερικὰς ἀποκρύφους σελίδας τῆς ζωῆς των, κἄτι μυστηριώδη σκάνδαλα, τὰ ὅποια μά-

λιστα σᾶς τὰ διεκτραγωδοῦν μὲ τοιαῦτα ζωηρὰ χρώματα, ὥστε συμπεραίνετε κατ' ἀνάγκην ὅτι: ἢ ὁ φίλος σας ἐκεῖνος ἢ αὐταὶ ἢ σεῖς ἐτρελλάθητε ἀναμφιβόλως! 'Ἄλλ' αὐταὶ εὐτυχῶς κέκτηνται τοιαύτην μυθοπλαστικὴν δύναμιν, συναρμολογοῦν μετὰ τοσαύτης διηγηματικῆς πλοκῆς τὰ τυχαῖα καὶ ἀτήμαντα γεγονότα πρὸς ἄλλα ἀνύρπακτα καὶ μυστηριώδη, τὰ ὁποῖα σεῖς μέχρι τῆς σιγμῆς ἐκείνης οὔτε ὑπωπτεύεσθε ἄν, ὥστε οἰκτείρετε τὴν ἰδίαν σας ἡλιθιότητα καὶ τύφλωσιν, διότι μέχρι τοῦδε εἴχετε σχηματίσει ἄλλην ἰδέαν περὶ τοῦ προσώπου ἐκείνου, ἢ περὶ τοῦ ἄλλου, τοῦ δεῖνα, τοῦ τάδε, τὴν ὁποίαν πρέπει βέβαια νὰ χάσετε πλέον διὰ παντὸς ἔπειτα ἀπὸ τὰς τρομερὰς καὶ καταπληκτικὰς ἐκείνας ἀποκλύψεις!

* *

Καὶ εἰς ποῖον, παρακαλῶ, ζήτημα, περὶ τίνος νέου τῆς ἡμέρας, διὰ ποῖον σκάνδαλον ξένον δὲν τὰς εὐρίσκετε ἐνημέρους πάντοτε, ἠκονισμένας, ἐτοιμοὺς νὰ ψαλιδίσωσι τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα;

'Ἀλλὰ καὶ ἄν, ὅπερ σπανιώτατον, συμπέσῃ εἴτε ἐκ κοπώσεως εἴτε ἐξ ἀβλεψίας νὰ μὴ εἶνε τροχισμέναι ἐπὶ τίνος θέματος, νομίζετε τάχα ὅτι δὲν ἔχουν καὶ ἄλλα ἐξίσου ἐπικίνδυνα καὶ ἀποτελεσματικὰ ὄπλα; 'Απατάσθε· ἢ σιωπῆ των ἐνίοτε ἀποβαίνει εὐγλωττοτέρα καὶ φονικωτέρα. Καὶ ἰδοῦ: εἰς μορφασμὸς τοιοῦτος ἢ τοιοῦτος, ἐν βλέμμα λοξόν, ἐν μειδίαμα σατανικόν, ἐν ἐκφραστικόν χρωμάτισμα τῆς φωνῆς, δύο-τρία ἀσυνάρτητα μονοσύλλαβα, εἰς ἡμικεκομμένους ὑκαινιγμῶς ἐπαμφοτερίζων, μία σκηνακτικὴ κλίσις τῆς χειρός, τῆς κεφαλῆς, τοῦ βλέμματος, εἰσὶν ἀρκετὰ νὰ δηλητηριάσωσι πᾶν ὄνομα, πᾶσαν ὑπόληψιν.

Καὶ ἂν τολμῆσετε ἐνώπιόν των νὰ ἐκστομίσετε εὐμενῆ λέξιν περὶ οἰουδήποτε ἢ οἰαςδήποτε νὰ θαυμάσετε αἴφνης τὸ κάλλος τῆς δεῖνα, τὴν ἀρετὴν τῆς ἄλλης ἢ τὴν εὐφυϊάν ἐκείνης· νὰ συγκινηθῆτε διὰ μίαν γενναίαν πράξιν ἢ νὰ ἐνθουσιασθῆτε διὰ τὴν χριστιανικὴν αὐταπάρνησιν τούτου ἢ ἐκείνου, αὐταὶ θὰ ἐκραγῶσιν εἰς γέλωτας, θὰ σᾶς ἐλεεινολογήσουν διὰ τὴν ἀπλότητά σας, διότι αὐταὶ θὰ σᾶς ἀποδείξουν τετραγωνικῶς καὶ διὰ ψηλαφητῶν ἐπιχειρημάτων, ὅτι ὀπισθεν τῶν ὠραίων αὐτῶν ἐντυπώσεων κρύπτονται ἄλλα ἀφανῆ καὶ ὑποπτα ἐλατήρια, τὰ ὁποῖα σεῖς δὲν ἐννοεῖτε βέβαια, ἀλλ' αὐταὶ τὰ γνωρίζουν περίφημα, καὶ ὅτι τὸ κάλλος τῆς δεῖνα, τὴν ὁποίαν θαυμάζετε, εἶναι τεχνητὸν καὶ δάνειον· ἢ ἀρετὴ τῆς ἄλλης, ἢ ὁποῖα σᾶς ἐκπλήττει, ὑποκρισία πρὸς τὸ θεαθῆναι· ἢ φιλόανθρωπος ἐκείνη πράξις, ἢ

ὅποια σᾶς συνεκίνησεν, ὑποκρύπτει ἔνοχον πρόθεσιν καὶ οὕτω καθεξῆς, καὶ διὰ τοιαύτης περιεργοτάτης μεθόδου, ὥστε ἀναγκάζεσθε νὰ παραδεχθῆτε ὅτι, ἐξαιρέσει αὐτῶν μόνον, ὅλος ὁ ἐπίλοιπος κόσμος εἶναι ἄξιος ἐμπυσμοῦ, λιθοβολήματος καὶ ἀγχόνης!

*
*
*

Ἐξαιρέσει αὐτῶν! διότι κατ' ἀρχὴν ἀπαράβατον ἐξαιροῦνται καὶ εὐρίσκουν χάριν, κατὰ τὸ ἀνηλεές αὐτὸ ἐκάστοτε ἀνθρωποφάγωμα, αἱ παροῦσαι! Ἄλλὰ — σημειώσατε καλῶς — μόνον αἱ παροῦσαι. Διότι καὶ ἐξ αὐτῶν ὅταν τινὲς ἀπουσιάζουν ἀλληλοδιαδόχως καὶ μένουν αἱ ἄλλαι, τίθενται ἀμοιβαίως εἰς τὸ ἐδῶλιον τῆς κατηγορουμένης καὶ ἀκούουν—ἐρήμην πάντοτε — ὑπὸ τῶν τέως συναδέλφων των, τῶν παθῶν των τὸν τάραχον, ἕως οὗ ἀντιστραφῶσιν οἱ ὄροι ἐκ νέου καὶ αἱ ἀποῦσαι ὑπόδικοι καταλάβουν ἐναλλάξ τὴν ἔδραν τοῦ εἰσαγγελέως. Καὶ ἡ ἐργασία αὕτη ἐπαναλαμβάνεται διὰ χιλιοστὴν φορὰν ἢ αὐτῆ, ἀναλλοίωτος, στερεότυπος.

Ἄλλὰ καὶ σεῖς, ἐννοεῖτε, ὅταν ἔχετε τὸ εὐτύχημα νὰ εἰσθε παρῶν, ἐξαιρεῖσθε τοῦ κανόνος καὶ τῆς καταστροφῆς. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἀντὶ χολῆς καὶ ὄξους, ἀποστάζουν διὰ σᾶς μέλι καὶ ἄρωμα ἐνώπιόν των εἰσθε κάλλιστος, εὐγενής, εὐμορφος ὅπως οὖν, χωρὶς ἐλάττωμα κανέν, χαρίεις, πνευματώδης καὶ χρησιμεύετε μάλιστα ὡς ἀπαράμιλλον ὑπόδειγμα, πρὸς τὸ ὅποιον οὔτε σύγκρισις κἄν ἐπιτρέπεται μὲ τοὺς ἄλλους ἐκείνους ἀπόντας, τοὺς γελοίους καὶ ἐλεεινοὺς, οἱ ὅποιοι συμβαίνει νὰ θρυμματίζωνται τὴν ὥραν ἐκείνην ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ τὸ ἀνηλεές κοπάνιμά των.

Καὶ σᾶς ἐπιδαφιλεύουν τόσα εὐμενῆ βλέμματα καὶ μειδιάματα καὶ φρασολογίας συμπαθείας καὶ ἐξαιρετικῆς ἐκτιμῆσεως, ὥστε ἐξίστασθε καὶ σταυροκοπεῖσθε πῶς γίνεται τὸ θαῦμα αὐτό, νὰ σωθῆτε σεῖς μόνος ἐκ τῆς γενικῆς πανωλεθρίας, ἄχραντος, ἀλώβητος, ἀκέρατος! Ἄλλ' ἐὰν ὅμως — προσέξατε καλὰ — διαπράξετε τὴν ἀνοησίαν νὰ ἀποσυρθῆτε πρῶτος ἐκ τοῦ κύκλου των, ἐὰν τουτέστι δὲν ἔχετε τὴν ἡρωϊκὴν ὑπομονὴν νὰ παραμείνητε ἐκεῖ μέχρι τέλους παρῶν κχι καθηλωμένος εἰς τὴν θέσιν σας, ἕως οὗ προηγουμένως διαλυθῆ τὸ συνέδριον, τότε δὴ τότε, οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς σᾶς! . . .

Μόλις τὰς ἀποχαιρετίσετε καὶ ἀπομακρυνθῆτε, αὐταὶ δὲν χάνουν οὔτε δευτερόλεπτον: ἀφίνουν ἀμέσως τὴν κατὰ τοῦ ἄλλου κόσμου διαδικασίαν ἐκκρεμῆ καὶ ὑπὸ ἀναβολὴν, σᾶς ἐνθρονίζου ἀυτοστιγμῆ — ἀπόντα πάντοτε — εἰς τὸ ἐδῶλιον τοῦ κατηγορου-

μένου, ἀνοίγουν τὰ κατάστιχά σας, σᾶς ψάλλουν τὸν ἀναβαλλόμενον καὶ σᾶς κρίνουν ἄξιον ὄλων τῶν ἄρθρων τοῦ ποινικοῦ κώδικος!

Δὲν ἤξεύρω μὰ τὴν ἀλήθειαν ἂν δι' ὄλας τὰς φάσεις τῆς ἀνθρωπίνης ἐδῶ κάτω κωμωδίας πρέπει νὰ ἐπικαλούμεθα τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ὑψίστου. Νομίζω ὅμως ὅτι πᾶς γνήσιος χριστιανὸς καὶ πολίτης Ἑλλήν, ὅσω καὶ ἂν διατελῇ εἰς ἀνωμάλους σχέσεις πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὸ Σύνταγμα, δὲν θὰ ἦτο ἀνωφελὲς νὰ ἀρχίζῃ κάθε πρῶτ' τὴν κυριακὴν του προσευχὴν διὰ τοῦ ἐξῆς ἀπαραιτήτου προοιμίου:

— «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἐπίβλεπε ἐκ τοῦ ὕψους Σου καὶ φύλαττέ με: ὄχι πλέον ἀπὸ τὴν εὐσέθειαν τῶν καλογήρων, ὄχι ἀπὸ τὸν πατριωτισμὸν τῶν ἐκτὸς τῆς ἐξουσίας πολιτευομένων, ἀλλὰ ἀπὸ . . . τὰς κακὰς γλώσσας! ἀμήν!»

Ἀθήναι, Φεβρουάριος τοῦ 1891.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

— Οἱ φιλόσοφοι ἔχουν δίκαιον λέγοντες ὅτι ἡ ὑγεία εἶνε κτῆμα πολυτιμώτερον τοῦ πλούτου. Ὁ κ. Δ' ἀσθενήσας εἶχεν ὄλους τοὺς φίλους του, ἐνῶ καταστραφεὶς τοὺς ἔχασεν ὄλους.

— Συνήθως ἡ ἐμπιστοσύνη χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἀπατώμεθα, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶμεν.

— Ὃταν νομίζῃ τις ὅτι μισεῖ τὴν γυναῖκα, ἢν ἠγάπα περιπαθῶς, σημαίνει ὅτι τὴν ἀγαπᾷ ἀκόμῃ.

— Ὁ χρόνος θερμαίνει τὴν φιλίαν καὶ ψυχραίνει τὸν ἔρωτα.